PWYLLGOR	Y Cyngor
DYDDIAD	21 Mehefin, 2012
TEITL	Asesiad ar Anghenion Lletya a Gofal Pobl Hŷn yn Nalgylch Porthmadog.
PWRPAS YR ADRODDIAD	Adrodd yn ôl i'r Cyngor yn dilyn y penderfyniad a wnaed yn ei gyfarfod ar 15 Rhagfyr 2011 ynglŷn â dyfodol Cartref Preswyl Hafod y Gest, Porthmadog
AELOD CABINET	Cynghorydd R H Wyn Williams

1.0 Cefndir

1.1 Yn ei gyfarfod ar 15 Rhagfyr 2011 bu i'r Cyngor ystyried adroddiad ynglŷn â dyfodol cartref preswyl Hafod y Gest, Porthmadog. Penderfynwyd ***"gwrthod yr argymhellion presennol a mynd yn ôl i drafod yn dryloyw a thrwyadl er mwyn sicrhau darparu yn addas ar gyfer gofynion a dyheadau'r gymuned, a dod ag adroddiad llawn yn ôl i'r Cyngor mewn chwe mis".***

1.2 Mae'r adroddiad yma yn adrodd nôl i'r Cyngor ar yr hyn sydd wedi, ac sydd i, ddigwydd mewn ymateb i'r penderfyniad hwnnw.

2.0 Gweithredu sydd wedi digwydd

2.1 Wrth edrych yn ôl ar yr hyn ddigwyddodd yn yr ymgynghoriad blaenorol a gymerodd le rhwng Mawrth a Gorffennaf 2011 roedd yn amlwg fod:-

a) gwersi i'w dysgu ynglŷn â threfniadau'r ymgynghoriad ei hun,

b) amrywiaeth barn am anghenion lletya a gofal pobl hŷn yn nalgylch Porthmadog.

Yn benodol:-

a) Gwersi i'w Dysgu:- gwnaed gwaith penodol i gasglu barn trigolion a chyfeillion Hafod y Gest, cynghorwyr a hefyd staff a swyddogion yr adrannau Darparu a Hamdden a Gwasanaethau Cymdeithasol ar drefniadau'r ymgynghoriad. Penodwyd hwylusydd annibynnol i gynnal y sesiynau gyda budd-ddeiliaid Hafod y Gest a chynghorwyr.

Mae'r adroddiad a dderbyniwyd yn nodi nifer o faterion gan gynnwys:-

- gwendidau yn y trefniadau ymgysylltu, cyfathrebu a gwrando effeithiol
- diffyg adnabod opsiynau eraill.

Wrth nodi hyn roedd gwerthfawrogiad i waith y Rheolwr Ymgysylltu a hefyd i’r gefnogaeth a roddwyd i drigolion a’u teuluoedd gan staff a rheolwyr y Cartref.

Cynigiwyd y canlynol fel gwersi i'w dysgu:-

- cynllunio’r broses o’r cychwyn yn llawn ac yn gynhwysol gan sicrhau cyfle i bawb gymryd rhan
- ymchwilio digonol i anghenion a dyheadau trigolion yr ardal
- adnabod opsiynau clir
- sicrhau trefniadau prosiect penodol

b) Anghenion yr Ardal - y cynnig a wnaed fel rhan o’r ymgynghoriad oedd adeiladu datblygiad newydd o tua 40 tŷ gofal ychwanegol. Roedd hyn yn gyson gyda gweledigaeth strategol y Cyngor a’r penderfyniadau a wnaed o ganlyniad i'r Adolygiad Strategol Preswyl a Nyrsio y dylid lleihau’r nifer o wlâu preswyl ‘traddodiadol’, cynyddu nifer gwlâu dementia a chynyddu’r nifer o dai gofal ychwanegol.

Roedd yr ymateb a fynegwyd i'r ymgynghoriad ar ddyfodol Hafod y Gest yn anghytuno â’r bwriad i leihau’r nifer o wlâu preswyl a mynegwyd barn y dylid darparu uned fechan ‘breswyl’ fel rhan o’r datblygiad tai gofal ychwanegol.

2.2 Wrth ystyried sut i symud hyn yn ei flaen rhoddwyd sylw penodol i’r ddau agwedd yma gan ymdrechu i ddysgu o’r gwersi a adnabuwyd a chynllunio gweithredu yn unol â’r sylwadau a wnaed.

2.3 Mae’n glir fod angen darlun llawer mwy cyflawn o anghenion a dyheadau'r ardal o safbwynt llety a chefnogaeth gofal a chyda hyn mewn golwg awgrymir cynnal y trafodaethau hynny yn yr ardal i sefydlu anghenion a dyheadau trigolion hŷn i'r dyfodol. I’r pwrpas yma ystyrir dalgylch Porthmadog i fod yn ymestyn o Lanystumdwy, Garndolbenmaen, Beddgelert, Llanfrothen i Benrhyndeudraeth.

2.4 Y bwriad felly fyddai cael trafodaeth leol ynglŷn â:-

a) asesu anghenion llety (tai) a gofal gan ystyried ystod opsiynau allasai fod ar gael. Mi fyddai’r rhain yn ymestyn o gynnig cefnogaeth i unigolion fyw yn eu cartrefi i ddewisiadau i symud i lety mwy addas hyd at fod angen ystyried cartref preswyl neu nyrsio. Mae hyn yn cynnwys tai llai, byngalos pobl hŷn, tai gwarchod, tai gofal ychwanegol a hefyd cartrefi gofal. Mae’r ystod cefnogaeth gofal yn cynnwys cymorth o gwmpas y tŷ, offer ac addasiadau, offer teleofal, galluogi a gofal cartref a gofal dydd. Wrth i amgylchiadau byw newid yna mi fyddai’r gefnogaeth gofal hefyd yn newid yn ddibynnol ar anghenion unigolion.

b) mi fydd canlyniadau'r asesiad cychwynnol yma yn bwydo fewn i ddewisiadau i’w hystyried wrth drafod yn ffurfiol ar ddyfodol Hafod y Gest. Mi fyddai hyn yn llawer mwy penodol i fudd-ddeiliaid y cartref ac i’w gwblhau dros gyfnod llawer byrrach na’r hyn a wnaed yn flaenorol.

Cam cyntaf yn y rhaglen waith fyddai cynnal cyfarfodydd gydag aelodau lleol y dalgylch i dderbyn mewnbwn i'r ddogfen drafod a hefyd cynllunio gweddill y rhaglen waith yn fwy manwl.

3.0 Casgliadau

3.1 Mae penderfyniad y Cyngor yn gofyn am drafodaeth bellach yn ardal Porthmadog gan ystyried dyheadau'r gymuned. Mae'r awgrym i gynnal trafodaethau eang i adnabod dyheadau trigolion ynglŷn â'u gofynion llety a gofal yn cynnig dull cynhwysfawr o dderbyn barn leol fydd wedyn yn hysbysu trafodaeth ynglŷn ag anghenion yr ardal i'r dyfodol.

3.2 Gofynnir i'r Cyngor dderbyn yr adroddiad.